

■ ■ عَيْنُ الْأَصْحَحِّ وَالْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (١٦٦ - ١٧٤)

۱۶۶- « لِكُلِّ مَوْجُودٍ سِلَاحٌ يُدَافِعُ بِهِ عَنِ نَفْسِهِ غَرِيزِيًّا، وَ هَذَا السِّلَاحُ فِي الْإِنْسَانِ عَقْلُهُ! »:

- (۱) برای هر موجود یک سلاح غریزی وجود دارد که از خویش دفاع می‌کند و انسان سلاحش عقل است!
- (۲) هر موجودی سلاحی دارد که با آن بطور غریزی از خود دفاع می‌کند، و این سلاح در انسان عقل اوست!
- (۳) برای هر موجودی سلاحی است غریزی که با آن خطر را از خود دفع می‌کند و در انسان این سلاح عقل او است!

(۴) هر موجودی سلاحی دارد که با آن از روی غریزه از خویش دفع خطر می‌کند، و این سلاح در انسان عقل است!

۱۶۷- « مَنْ لَمْ يَجِدِ الْجَنَّةَ عَلَى الْأَرْضِ لَنْ يَحْصَلَ عَلَيْهَا فِي السَّمَاءِ، الْجَنَّةُ قَرِيبَةٌ مَنَّا وَ لَا وَسِيلَةَ لِلْوَصُولِ إِلَيْهَا إِلَّا الْأَعْمَالُ الْحَسَنَةُ! »:

- (۱) هر کس بهشت را روی زمین نیابد آن را در آسمان نخواهد یافت، بهشت نزدیک ماست و فقط اعمال نیک وسیله رسیدن به آن است!
- (۲) کسی که بهشت روی زمین را نیافت آن را در آسمان نخواهد یافت، این بهشت در نزدیکی ماست و هیچ وسیله‌ای جز اعمال حسنه ندارد!
- (۳) هر کس بهشت روی زمین را پیدا نکرده، در آسمان هم پیدا نمی‌کند، بهشت در همین نزدیکی است و تنها اعمال حسنه وسیله رسیدن به آن است!
- (۴) کسی که روی زمین بهشت را پیدا نمی‌کند آن را در آسمان هم پیدا نمی‌کند، این بهشت نزدیک ماست و جز اعمال نیک هیچ وسیله‌ای برای وصول به آن نیست!

۱۶۸- « لَيْتَ الطَّلَابُ يَعْرِفُونَ أَنَّ الطَّالِبَ الْمُجْتَهِدَ يَقْدِرُ أَنْ يُعَوِّضَ قَلَّةَ اسْتِعْدَادِهِ بِالْإِجْتِهَادِ! »:

- (۱) شاید دانشجویان بدانند که دانشجوی کوشا می‌تواند کم بودن استعدادش را با تلاش جبران نماید!
- (۲) ای کاش دانش‌آموزان بدانند که دانش‌آموز کوشا می‌تواند کمی استعدادش را با تلاش جبران کند!
- (۳) شاید دانش‌آموزان بفهمند که دانش‌آموز تلاشگر توانایی دارد که کم بودن استعداد را با تلاش جبران نماید!
- (۴) ای کاش دانشجویان می‌فهمیدند که دانشجوی تلاشگر توانمند است که کمی استعدادش را با تلاش جبران کند!

۱۶۹- « وَاجِبُنَا كَمَوَاطِنٍ مَسْؤُولٍ هُوَ إِلَّا نَرْمِي نَفَايَاتِنَا فِي مَكَانٍ غَيْرٍ مَنَاسِبٍ أَوَّلًا، ثُمَّ نَنْصَحُ الْآخِرِينَ! »:

- (۱) وظیفه ما که شهروندی مسؤول هستیم، ابتدا نریختن زباله در جای نامناسب است، سپس نصیحت کردن دیگران!
- (۲) تکلیف همه شهروندان مسؤولیت‌پذیر نریختن زباله‌ها در جاهای غیرمناسب است و بازداشتن سایرین از انجام این کار!
- (۳) از وظایف یک شهروند مسؤول این است که زباله‌های خود را در جای غیرمناسب نریزد و دیگران را هم از این کار نهی کند!
- (۴) تکلیف ما بعنوان یک شهروند مسؤول این است که اول زباله‌های خود را به جای غیرمناسب پرت نکنیم، سپس دیگران را نصیحت کنیم!

۱۷۰- « إن كان بئر النفط في الطبقات الصخرية يستغرق استخراجُه وقتاً طويلاً! »:

- ۱) چاه نفت اگر در طبقات سنگی باشد استخراجش وقت زیادی می‌گیرد!
- ۲) چاه نفت هرگاه در طبقه‌هایی از سنگ بود استخراج آن وقت زیادی می‌گرفت!
- ۳) هرگاه چاه نفت در طبقاتی از سنگها باشد خارج کردن نفتش زمان زیاد خواهد گرفت!
- ۴) اگر چاه نفت در طبقه‌های سنگی بوده باشد خارج کردن نفت آن وقت زیادی می‌گیرد!

۱۷۱- عَيْنُ الْخَطَا:

- ۱) من يُحِبَّ اللَّهَ و خدمة عبادہ له سَكِينَةٌ لَا تُشَاهَدُ فِي الْآخِرِينَ: کسی که خدا و خدمت به بندگانش را دوست دارد آرامشی دارد که در دیگران مشاهده نمی‌شود!
- ۲) مَنْ يَتَعَلَّمْ حَتَّى يُعَلِّمَ الْآخِرِينَ وَ يَنْفَعَهُمْ فَلَاشْكَ هُوَ الْأَفْضَلُ: کسی که دانش فرا می‌گیرد تا به دیگران یاد بدهد و به آنان سود برساند بی‌شک او برترین است!
- ۳) جَعَلَ اللَّهُ فِينَا مَنَادِيًّا لِنَبْتَغِدَ عَنِ الْمَعَاصِي وَ إِنْ لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَسْمَعَهُ: خدا در ما منادی را قرار داد تا از گناهان دور شویم اگر چه گوش ندهیم!
- ۴) كُنْ مَنفَائِلًا حَتَّى يَزِيدَ رَجَاؤُكَ وَ تَرَى فُرْصَ الْخَيْرِ: خوش‌بین باش تا امید تو افزون شود و فرصتهای خوب را ببینی!

۱۷۲- عَيْنُ الْخَطَا:

- ۱) هَلْ عَمِلْتَ حَتَّى الْآنَ عَمَلًا يُثِيرُ إِعْجَابَ الْآخِرِينَ: آیا تاکنون کاری انجام داده‌ای که تحسین دیگران را برانگیزد،
- ۲) هُنَاكَ مَعْوَفُونَ يَعْمَلُونَ أَعْمَالًا عَجِيبَةً وَ هُمْ يُوَاجِهُونَ مَشَاكِلَ: معلولانی وجود دارند که با وجود روبرو شدن با مشکلات کارهای عجیبی انجام داده‌اند،
- ۳) إِنَّ الْوَلَدَ الَّذِي صَارَ أَعْمَى تَظُنُّ أَنَّهُ لَنْ يَقْدِرَ أَنْ يَعْمَلَ عَمَلًا: کودکی که کور شده گمان می‌کنی که نخواهد توانست کاری انجام دهد،
- ۴) وَلَكِنَّا عِنْدَنَا عُمِّيٌّ قَدْ حَصَلُوا عَلَيَّ جَوَائِزَ كَبِيرَةً! وَ لِيَكُنْ مَا نَابِينَا يَانِي دَارِيمُ كَهْ جَائِزَهَائِي الْبِزْرُغِي رَا بَدَسْتِ آوَرْدَه‌آند!

۱۷۳- « بر ماست که بدانیم تبادل کلمات بین زبانها در جهان امری طبیعی است! »:

- ۱) يَجِبُ أَنْ نَعْلَمَ أَنَّ مَبَادِلَةَ الْكَلِمَاتِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ بَيْنَ لُغَاتِ الْعَالَمِ!
- ۲) عَلَيْنَا أَنْ نَفْهَمَ أَنَّ مَبَادِلَةَ الْكَلِمَاتِ فِي لُغَاتِ الْعَالَمِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ!
- ۳) يَجِبُ أَنْ نَفْهَمَ أَنَّ تَبْدِيلَ الْمَفْرَدَاتِ بَيْنَ اللُّغَاتِ أَمْرٌ عَادِيٌّ فِي الْعَالَمِ!
- ۴) عَلَيْنَا أَنْ نَعْلَمَ أَنَّ تَبَادُلَ الْمَفْرَدَاتِ بَيْنَ اللُّغَاتِ فِي الْعَالَمِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ!

۱۷۴- عَيْنُ غَيْرِ الْمُنَاسِبِ لِلْمَفْهُومِ:

- ۱) « جمال المرء فصاحة لسانه »: زبان در دهان ای خردمند چیست کلید در گنج صاحب هنر!
- ۲) «الوحدة خير من جليس السوء»: دوستی با مردم دانا نکوست دشمن دانا به از نادان دوست!
- ۳) «إضاعة الفرصة غصة»: بودم جوان که گفت مرا پیر اوستاد فرصت غنیمت است نباید ز دست داد!
- ۴) « ما قسم الله للعباد شيئاً أفضل من العقل »: خرد بر همه نیکوئیها سر است تو چیزی مدان کز خرد برتر است!

■ ■ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (١٧٥ - ١٧٧)

١٧٥- ﴿قُلْ إِنْ اللَّهُ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ آيَةً وَ لَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾:

- (١) آية: اسم - مفرد مؤنث - اسم تفضيل - نكرة - معرب / مفعول (= مفعول به) و منصوب
- (٢) يُنْزَلُ: مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي (من باب تفعّل) - متعدّد / فعل و مع فاعله، جملة فعلية
- (٣) الله: لفظ الجلالة - اسم - مفرد مذكر - نكرة - معرب / اسم « إِنْ » المشبّه بالفعل و منصوب، و الجملة اسمية
- (٤) قادر: اسم - مفرد مذكر - اسم فاعل (من الفعل المجرد الثلاثي) - نكرة / خبر « إِنْ » المشبّه بالفعل، و مرفوع

١٧٦- « يُقَدِّرُ الْعُلَمَاءُ أَنْوَاعَ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ فِي بَحَارِ الْعَالَمِ بِالْمَلَايِينِ! »:

- (١) العالم: مفرد مذكر - اسم فاعل (مصدره: علم) - معرّف بأل - معرب / مضاف إليه و مجرور
- (٢) العلماء: اسم - (جمع مكسّر أو تكسير) - معرّف بأل - معرب / نائب فاعل لفعل « يقدر » و مرفوع
- (٣) أنواع: اسم - جمع مكسّر أو تكسير (مفردة: نوع، مذكر) - معرب / مفعول (= مفعول به) و منصوب
- (٤) يقدر: مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي (من باب تفعيل) - لازم - مجهول / فعل و فاعله « العلماء » و الجملة فعلية

١٧٧- « الْإِهْتِمَامُ بِغُرْسِ الْأَشْجَارِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ فَرْدٍ مِنْهَا! »:

- (١) واجب: مفرد مذكر - اسم فاعل (من الفعل المجرد الثلاثي) - معرفة (علم) / خبر و مرفوع
- (٢) غرس: اسم - مفرد مذكر - اسم تفضيل - معرب / مجرور بحرف الجر ؛ بغرس: جار و مجرور
- (٣) الأشجار: جمع مكسّر أو تكسير (مفردة: شجر، مذكر) - معرّف بأل - مبني / مضاف إليه و مجرور
- (٤) الاهتمام: اسم - مفرد مذكر - مصدر (من باب افتعال) - معرّف بأل - معرب / مبتدأ و مرفوع، و الجملة اسمية

١٧٨- عَيْنَ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْكَلِمَاتِ:

- (١) كَانَتْ مَكْتَبَةٌ جُنْدِي سَابُورٍ فِي خُوزِيسْتَانَ أَكْبَرَ مَكْتَبَةٍ فِي الْعَالَمِ!
- (٢) تُمْنَحُ هَذِهِ الْجَائِزَةُ فِي كُلِّ سَنَةٍ إِلَى مَنْ يُفِيدُ الْبَشَرِيَّةَ!
- (٣) بَدَأَ الْفَلَّاحُ يُفَكِّرُ فِي سَبَبِ ذَلِكَ وَ يُرَاقِبُ الْمَزْرَعَةَ!
- (٤) سَمِعَ الدُّلْفَيْنِ يَفُوقَ سَمْعَ الْإِنْسَانِ عَشْرَ مَرَّاتٍ!

■ ■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (١٧٩-١٨٥)

١٧٩- عَيْنُ الْخَطَأِ:

- (١) الدِّينَامِيْت: مَادَّةٌ صَعِبَتْ أَعْمَالُ الْإِنْسَانِ فِي الْمَجَالَاتِ الْمُخْتَلَفَةِ!
 - (٢) الدَّوْرُوب: الَّذِي يَسْعَى فِي إِنْجَازِ عَمَلِهِ وَ لَا يَشْعُرُ بِالتَّعَبِ فِي حَيَاتِهِ!
 - (٣) تَلَوُّثُ الْهَوَاءِ: هُوَ مِنْ مَهْدَّدَاتِ نِظَامِ الطَّبِيعَةِ الَّتِي تُوَدِّي إِلَى الْإِخْتِلَالِ!
 - (٤) الْأَسْمَدَةُ: مَوَادٌ كِيمِيَاوِيَّةٌ أَوْ طَبِيعِيَّةٌ لِتَقْوِيَةِ التُّرَابِ الضَّعِيفِ وَ نُمُوِّ النَبَاتَاتِ!
- ١٨٠- عَيْنُ مَا فِيهِ « الْمَطَاوَعَةُ »:

- (١) أَدَبُ الْوَالِدِ وَ لَدَهُ وَ لَكِنْ تَأْدِيبُهُ كَانَ صَعْبًا!
- (٢) عَلَّمْتِي أُسْتَاذَتِي دُرُوسًا مَهْمَةً فَتَعَلَّمْتَهَا!
- (٣) بَيَّنَّ الْأَنْبِيَاءُ الْحَقَّ لِئُبَيِّنُوا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ!
- (٤) حَاوَلَ الْجَنْدِيُّ أَنْ يَتَغَلَّبَ عَلَى عَدُوِّهِ مَحَاوَلَةً شَدِيدَةً!

١٨١- عَيْنُ مَا يَدُلُّ عَلَى أَنَّ الْمَبْتَدَأَ يَقُومُ بِالْعَمَلِ كَثِيرًا:

- (١) ذَلِكَ خَلِيقٌ كَرِيمٌ! (٢) ذَلِكَ مَخْلُوقٌ عَظِيمٌ! (٣) هُوَ الْخَالِقُ الْعَلِيمُ! (٤) هُوَ الْخَالِقُ الْبَصِيرُ!
- ١٨٢- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ التَّأَكِيدُ عَلَى وَقُوعِ الْفِعْلِ:

- (١) لَا تَحْرَزُونَ لِمَا فَاتَ مِنْكُمْ!
- (٢) لَا نَجْلِسَنَّ كَثِيرًا فَالزِّيَاضَةُ مُفِيدَةٌ لَكُمْ!
- (٣) لَقَدْ قَرَأْنَا مَا هُوَ مُفِيدٌ لَنَا فِي الْحَيَاةِ!
- (٤) لَيْسَمَعُوا كَلَامِي حَتَّى لَا يَقْعُوا فِي الْهَلَاكَةِ!

١٨٣- عَيْنُ الْخَبَرِ الْمَقْدَمِ:

- (١) فِي الْعَفْوِ شَيْءٌ لَا تَجِدُهُ فِي الْإِنْتِقَامِ!
- (٢) فِي بَعْضِ الْأَوْقَاتِ نَجَاحُكَ فِي خَسْرَانِكَ!
- (٣) فِي قِيَمِنَا الدِّينِيَّةِ الرِّزْقُ الْكَثِيرُ فِي الْإِنْفَاقِ لَا فِي الْبَخْلِ!
- (٤) فِي رَأْيِ الْعُقَلَاءِ الْإِجَابَةُ قَبْلَ أَنْ تَسْمَعَ مِنْ أَخْلَاقِ الْجُهَّالِ!

١٨٤- عَيْنُ الصَّحِيحِ عَنِ « لَا » النَّافِيَةِ لِلْجِنْسِ:

- (١) لَا الْيَوْمَ كَيَوْمِ الْبِعْثِ، لَا نَعْلَمُ أَسْرَارَهُ!
- (٢) لَا فَقْرَ أَسْوَأَ مِنَ الْجَهْلِ، يَفْنِي عَمْرَنَا!
- (٣) لَا فَصْلُ كَالرَّبِيعِ، الْأَشْجَارُ فِيهِ نَضْرَةٌ!
- (٤) لَا قُدْرَةَ أَقْوَى مِنَ الْعَقْلِ لِحَلِّ مَشَاكِلِنَا!

١٨٥- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْمَقْصُودِ مِنَ الْعِبَارَةِ التَّالِيَةِ: « يَكَادُ يَكُونُ زَمِيلِي شَاعِرًا عَظِيمًا »:

- (١) هُوَ الْآنَ كَذَلِكَ شَاعِرٌ عَظِيمٌ!
- (٢) إِمْكَانِيَّةٌ حُصُولُ الشَّاعَرِيَّةِ صَعْبٌ جَدًّا!
- (٣) هُوَ عَنِ قَرِيبٍ يُصْبِحُ شَاعِرًا عَظِيمًا!
- (٤) يُرِيدُ أَنْ يُصْبِحَ شَاعِرًا لَكِنَّهُ لَا يَسْتَطِيعُ!